

Judikatūras krājums

Lieta C-753/22

QY

pret

Bundesrepublik Deutschland

(*Bundesverwaltungsgericht* lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Tiesas (virspalāta) 2024. gada 18. jūnija spriedums

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa –
Kopējās procedūras starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai –
Direktīva 2013/32/ES – 33. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Neiespējamība dalībvalsts
iestādēm noraidīt patvēruma pieteikumu kā nepieņemamu citā dalībvalstī iepriekš piešķirtā bēgļa
statusa dēļ – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. pants. – Risks tikt pakļautam necilvēcīgai
vai pazemojošai attieksmei šajā citā dalībvalstī – Šo iestāžu veikta patvēruma pieteikuma
izskatīšana, neraugoties uz bēgļa statusa piešķiršanu minētajā citā dalībvalstī –
Direktīva 2011/95/ES – 4. pants – Individuāla izskatīšana

*Robežkontrole, patvēruma un imigrācija – Patvēruma politika – Bēgļa statuss vai alternatīvās
aizsardzības statuss – Direktīva 2011/95 – Procedūras starptautiskās aizsardzības piešķiršanai
un atņemšanai – Direktīva 2013/32 – Starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas
procedūra – Starptautiskās aizsardzības piešķiršana dalībvalstī – Pieteikums piešķirt
aizsardzību citā dalībvalstī – Necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risks –
Neiespējamība šai citai dalībvalstij atzīt šo pieteikumu par nepieņemamu –
Pienākuma automātiski atzīt lēmumu par starptautiskās aizsardzības piešķiršanu neesamība –
Minētā pieteikuma jauna individuāla, pilnīga un aktualizēta izskatīšana – Piemērojamība*

*(LES 4. panta 3. punkts; LESD 78. panta 1. un 2. punkts; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas
4. pants; Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 604/2013 3. panta 1. punkts; Eiropas
Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95 3. pants, 4. panta 1. un 3. punkts, 13. pants un
36. pants un Direktīvas 2013/32 5. pants, 10. panta 2. un 3. punkts, 33. panta 1. punkts un
2. punkta a) apakšpunkts un 49. pants)*

(skat. 57.–59., 68., 71.–80. punktu un rezolutīvo daļu)

Rezumējums

Izskatīdama *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa virspalātas sastāvā lemj par to, vai dalībvalsts iestādēm ir jāveic jauna patvēruma pieteikuma izskatīšana, neraugoties uz bēgļa statusa piešķiršanu citā dalībvalstī, ja tās nevar izmantot Direktīvā 2013/32¹ paredzēto iespēju noraidīt šo pieteikumu kā nepieņemamu.

Sīrijas valstspiederīgā QY, kurai 2018. gadā Grieķijā tika piešķirts bēgļa statuss, iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu Vācijā. Pēc tam Vācijas administratīvā tiesa atzina, ka QY Grieķijā draud nopietns necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risks Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 4. panta izpratnē un tādēļ viņa nevar atgriezties šajā valstī.

2019. gada oktobrī Vācijas kompetentā iestāde noraidīja QY pieteikumu par bēgļa statusa piešķiršanu, bet piešķīra viņai alternatīvo aizsardzību. QY cēla prasību par šo lēmumu, kuru Vācijas administratīvā tiesa noraidīja, pamatojoties uz to, ka QY Sīrijā nedraudot vajāšana. Tad QY iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā, apgalvojot, ka Vācijas kompetentajai iestādei ir saistošs Grieķijas iestāžu atzītais bēgļa statuss.

Iesniedzējtiesa precizē, ka šajā gadījumā QY starptautiskās aizsardzības pieteikumu nevarēja atzīt par nepieņemamu, jo šis statuss iepriekš Grieķijā bija piešķirts tādēļ, ka QY draud nopietns risks šajā dalībvalstī tikt pakļautai necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei Hartas 4. panta izpratnē. Šādos apstākļos tā būtībā vēlas noskaidrot, vai saskaņā ar Savienības tiesībām Vācijas kompetentā iestāde varēja izvērtēt šī starptautiskās aizsardzības pieteikuma pamatotību un tai nebija saistošs fakts, ka Grieķija jau bija piešķīrusi QY šādu aizsardzību.

Tiesas vērtējums

Pirmkārt, Tiesa atgādina, ka LESD 78. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome paredz pasākumus par kopējo Eiropas patvēruma sistēmu, kuru veido “vienots patvēruma statuss trešo valstu pilsoņiem, kas ir derīgs visā Savienībā”. Lai gan šajā tiesību normā tādējādi ir paredzēts juridiskais pamats, lai pieņemtu Savienības tiesību aktus, kuros ietverts šāds vienots statuss, tomēr Savienības likumdevēja iesaistīšanās ir nepieciešama, lai konkrēti īstenotu visas ar minēto statusu saistītās tiesības, kuras – tā kā tās ir piešķīrusi viena dalībvalsts un atzinušas visas pārējās – ir spēkā visā Savienībā.

Taču Savienības likumdevējs vēl nav pilnībā konkretizējis LESD 78. panta 2. punkta a) apakšpunkta mērķi, proti, minēto vienoto patvēruma statusu. It īpaši Savienības likumdevējs šajā stadijā nav nedz noteicis principu, atbilstoši kuram dalībvalstīm būtu pienākums automātiski atzīt citas dalībvalsts pieņemtos lēmumus par bēgļa statusa piešķiršanu, nedz arī precizējis šī principa īstenošanas noteikumus. Lai gan tādējādi dalībvalstis saskaņā ar pašreiz spēkā esošajām Savienības tiesībām visu ar bēgļa statusu saistīto tiesību atzīšanu savā teritorijā var brīvi pakārtot

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.). Saskaņā ar šīs direktīvas 33. panta 2. punkta a) apakšpunktu dalībvalstis starptautiskās aizsardzības pieteikumu var uzskatīt par nepieņemamu, tostarp tad, ja starptautisko aizsardzību ir piešķīrusi cita dalībvalsts.

nosacījumam, ka to kompetentās iestādes pieņem jaunu lēmumu par šī statusa piešķiršanu, tās var paredzēt automātisku citas dalībvalsts šādu lēmumu atzīšanu, piemērojot labvēlīgākus noteikumus². Taču ir skaidrs, ka Vācija nav izmantojusi šo iespēju.

Šādos apstākļos Tiesa, otrkārt, nosaka tvērumu, kādā dalībvalsts kompetentā iestāde izskata starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, kuram cita dalībvalsts jau ir piešķirusi bēgļa statusu.

Šādā kontekstā tā konstatē – ja dalībvalsts kompetentā iestāde nevar saskaņā ar Direktīvas 2013/32 33. panta 2. punkta a) apakšpunktu atzīt par nepieņemamu starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, kuram cita dalībvalsts jau ir piešķirusi šādu aizsardzību – tādēļ ka pastāv nopietns risks, ka pieteikuma iesniedzējs šajā citā dalībvalstī tiks pakļauts necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei Hartas 4. panta izpratnē –, šai iestādei ir pienākums veikt jaunu individuālu, pilnīgu un aktualizētu pieteikuma izskatīšanu jaunā starptautiskās aizsardzības procedūrā atbilstoši Direktīvām 2011/95 un 2013/32. Ja pieteikuma iesniedzējs atbilst nosacījumiem, lai viņu atzītu par bēgli saskaņā ar Direktīvas 2011/95 II un III nodaļu, minētajai iestādei viņam jāpiešķir bēgļa statuss un tai nav nekādas rīcības brīvības.

Šajā ziņā, lai gan šai iestādei pašai nav pienākuma atzīt šim pieteikuma iesniedzējam bēgļa statusu tikai tādēļ, ka šis statuss viņam iepriekš ir ticis piešķirts ar citas dalībvalsts lēmumu, tai tomēr ir pilnībā jāņem vērā šis lēmums un tā pamatā esošie elementi. Kopēja Eiropas patvēruma sistēma, kurā ietverti vienoti kritēriji, lai identificētu personas, kam patiesi nepieciešama starptautiskā aizsardzība, ir balstīta uz savstarpējās uzticēšanās principu³, saskaņā ar kuru jāpieņem, ka attieksme pret starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem, izņemot ārkārtas apstākļus, ikvienā dalībvalstī atbilst Savienības tiesību prasībām, tostarp Hartas, Konvencijas par bēgļu statusu⁴, kā arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas⁵ prasībām.

Turklāt, ņemot vērā lojālas sadarbības principu⁶ un lai cik vien iespējams nodrošinātu to lēmumu konsekvenci, ko divu dalībvalstu kompetentās iestādes pieņemušas par viena un tā paša trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka nepieciešamību saņemt starptautisko aizsardzību, jāsecina, ka dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurai jālemj par jauno pieteikumu, cik vien iespējams ātri jāsāk informācijas apmaiņa ar tās dalībvalsts kompetento iestādi, kas iepriekš tam pašam pieteikuma iesniedzējam piešķirusi bēgļa statusu. Šajā ziņā pirmajai iestādei jāinformē otrā iestāde par jauno pieteikumu, jānosūta tai savs atzinums par šo jauno pieteikumu un jālūdz saprātīgā termiņā nosūtīt otrās iestādes rīcībā esošo informāciju, kuras dēļ piešķirts šis statuss. Šī informācijas apmaiņa ir paredzēta, lai dalībvalsts iestāde, kurā iesniegts jaunais pieteikums, pilnībā pārzinot lietas apstākļus, varētu veikt pārbaudes, kas tai jāveic starptautiskās aizsardzības procedūrā.

² Skat. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.) 3. pantu un Direktīvas 2013/32 5. pantu.

³ Skat. Direktīvas 2011/95 12. apsvērumu.

⁴ Konvencija par bēgļa statusu, kas parakstīta Ženēvā 1951. gada 28. jūlijā.

⁵ Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī.

⁶ Saskaņā ar LES 4. panta 3. punktā ietvertu lojālas sadarbības principu Savienība un dalībvalstis ar patiesu savstarpēju cieņu palīdz cita citai, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem. Šis princips ir konkrēti izteikts Direktīvas 2011/95 36. pantā un Direktīvas 2013/32 49. pantā.